

БРАТЯ ГРИМ ВЕРНИЯТ ЙОХАНЕС

Превод от немски: [Неизвестен], 1995

chitanka.info

Живял някога един стар крал. Когато се разболял и си помислил, че сигурно няма да може да стане повече от постелята си, че тя ще му бъде смъртното ложе, той заповядал:

— Повикайте верния ми Йоханес.

Верният Йоханес бил любимият му слуга, а го наричали така, защото цял живот бил винаги верен на краля. Приблизил се Йоханес до постелята на своя крал, а той му казал:

— Верни ми Йоханес, чувствам, че приближава краят ми, и имам една голяма грижа — моя син. Той е още твърде млад и невинаги може да прецени как да постъпи най-правилно. Ако не ми обещаеш да го напътстваш и да му бъдеш като роден баща, няма да мога спокойно да умра.

— Никога няма да го оставя и ще му служа вярно, дори ако трябва да заплатя с живота си — отговорил верният Йоханес.

Като чул това, старият крал казал:

— Сега вече мога спокойно да умра — и продължил. — След моята смърт трябва да му покажеш целия замък, всички стаи, зали и подземия и всички съкровища, които са в двореца. Само не му отваряй последната стая в дъното на дългия коридор — там е скрит портретът на младата кралица от Златния замък. Ако синът ми види нейния лик, веднага ще пламне от безумна любов, ще падне в несвяст и ще го грози голяма опасност. Ти трябва да го предпазиш от това.

Верният Йоханес още веднъж обещал на стария крал, че ще изпълни заръките му. Тогава кралят спокойно отпуснал главата си на възглавницата и склопил очи.

След като погребали стария крал, верният Йоханес разказал на младия крал какво обещал на смъртното ложе на баща му и казал:

— Ще устоя на думата си, ще ти бъда верен, както бях верен на баща ти, дори ако трябва живота си да дам за теб.

Минала панихидата и верният Йоханес рекъл на младия крал:

— Дойде време да видиш наследството си, искам да ти покажа бащиния ти замък.

И го развел навсякъде — показал му всички съкровища и великолепни покои, но не му отворил само една стая — тази, в която бил скрит опасният портрет. А той бил сложен така, че само да откrexнеш вратата, веднага го виждаш. И бил нарисуван толкова изкусно, че ти се струвало, че девойката е жива и на света няма по-

прекрасна и по-мила от нея. Младият крал забелязал, че верният Йоханес винаги пропускал една врата и го попитал:

— Защо нито веднъж не отвори тази врата?

— Там има едно нещо, от което ти много ще се уплашиш — отговорил верният Йоханес.

Но младият крал настоявал:

— Аз обходих целия замък и искам да разбера какво толкова има в тази стая — приближил се до вратата и понечил да я отвори насила.

Верният му слуга успял да го удържи и му казал:

— Обещах на баща ти преди неговата смърт, че ти никога няма да видиш онова, което е в тази стая — това може да ти донесе голямо нещастие.

— О, не — отвърнал младежът, — ако не вляза в тази стая, няма да имам нито миг покой. Няма да мръдна оттук, докато не отключиш вратата.

Разбрал верният Йоханес, че нищо повече не може да се направи и със свито сърце извадил ключа. Отключил вратата и влязъл пръв, като се надявал, че зад гърба му младият крал няма да види портрета, но и това не помогнало — младежът се вдигнал на пръсти и през рамото на слугата зърнал портрета.

Щом видял изображението на девойката, а тя била толкова прекрасна, цялата блестяла в злато и скъпоценни камъни, младият крал мигом паднал в несвяст. Верният Йоханес го вдигнал на ръце, отнесъл го в покоите му и с тревога си помислил: „Сбъдна се предсказанието — ето го нещастieto! Боже мой, какво ли още ще се случи?“ Той донесъл на младежа малко вино да се съвземе и да се подкрепи. Щом дошъл на себе си младият крал, първата му дума била:

— Коя е тази прекрасна девойка на портрета?

— Това е кралицата от Златния замък — отговорил верният Йоханес.

— Моята любов към нея е толкова безгранична, че ако всички листа по дърветата можеха да говорят, то и те не биха ми стигнали да изразя чувствата си. Готов съм да умра, за да спечеля любовта ѝ. Ти трябва да ми помогнеш, Йоханес, ти си най-преданият ми слуга.

Дълго мислил верният Йоханес как да постъпи, но да се стигне до покоите на кралицата от Златния замък било невъзможно. Най-накрая измислил и казал на младия крал:

— Всичко, което заобикаля кралицата, е направено от чисто злато — столовете, масите, съдовете, чиниите, приборите и цялата покъщнина. В съкровищницата си имаш пет тона злато. Заповядай на майсторите златари да изработят от един тон злато различни съдове, предмети, птици, диви и вълшебни зверове. Това ще се хареса на кралицата от Златния замък и тогава ще заминем с подаръците да си опитаме късмета.

Наредил кралят веднага да съберат най-добрите майстори златари. И започнали те да работят ден и нощ, докато измайсторили най-прекрасните златни изделия. Натоварили всичко на кораба, а верният Йоханес и младият крал се преоблекли като търговци, за да не ги познае никой. Отплавали в открито море и пътували дълго, дълго, докато най-сетне пристигнали в кралството, където живеела кралицата от Златния замък.

Верният Йоханес казал на младия крал да остане на кораба и да го чака.

— Ще се опитам да доведа кралицата със себе си, а вие се погрижете всичко да е наред — сложете на показ златните предмети и украсете кораба.

А верният Йоханес сложил в престилката си няколко от златните съдове, слязъл на брега и тръгнал право към Златния замък. Като се приближил до кралския двор, видял едно красиво момиче да налива вода от извора в две златни ведра. Тъкмо се обърнало да си ходи, когато забелязало непознатия и го попитало кой е и какво търси. Верният Йоханес отговорил:

— Търговец съм — и развързал престилката си, като й предложил да разгледа съдовете.

— Ах, какви прекрасни златни вещи! — възкликнала тя, оставила ведрата на земята и захласнато започнала да разглежда всичко едно по едно.

— О, трябва да ги покажете на моята кралица, тя така обича златни предмети и сигурно ще ги купи всичките!

Тя хванала за ръката верния Йоханес и го повела право в замъка. Видяла кралицата златните предмети, много ги харесала и казала:

— Купувам ги всичките, те са дело на изкусни майстори.

Но верният Йоханес казал:

— О, аз съм само слуга на богат търговец и това, което донесох тук, не е нищо в сравнение с онова, което е на кораба на моя господар. Там се намира най-прекрасното, най-драгоценното, което някога е било направено от злато.

Кралицата поискала веднага да ѝ донесат всичко в замъка, но верният слуга рекъл:

— О, кралице, за това ще са нужни много дни, защото златните неща там са безчет и за да ги наредим, няма да стигнат дори всичките зали на вашия дворец...

При тези думи любопитството и страстта на кралицата толкова нараснали, че тя най-накрая казала:

— Води ме тогава на кораба, готова съм да дойда и сама да погледна съкровищата на твоя господар.

Зарадвал се верният Йоханес и я завел на кораба. А младият крал, като я видял, се уверил, че тя била още по-прекрасна от портрета и сърцето му щяло да литне от щастие.

Качила се красавицата на кораба и кралят я завел в трюма да разглежда златните предмети. Без да губи нито минута, верният Йоханес застанал до кормчията и му казал:

— Пускай всички платна, нека корабът да лети като птица!

През това време младият крал започнал да показва на прекрасната девойка изработените от най-добрите майстори златари предмети — чинии, съдове, кубчета, необикновени птици и разни чудновати зверове. Минало много време, докато кралицата разгледала всичко и за щастие не забелязала, че корабът се отдалечавал все повече и повече. Разгледала тя последната вещ, благодарила на търговеца и понечила да си тръгва, ала изведнъж видяла, че корабът се намира далеч от брега в открито море и лети с всичка сила.

— Ах — викнала тя изплашено, — излъгаха ме, откраднаха ме, попаднах в ръцете на някакъв си търговец! По-добре да умра!

Младият крал я хванал нежно за ръката и казал:

— Аз не съм търговец, а крал и не стоя по-ниско по произход от теб. А те отвлякох с хитрост, защото страстно те обичам. Когато видях за първи път портрета ти, паднах в несвяст на земята.

Като чула това, кралицата от Златния замък се успокоила и на драго сърце се съгласила да му стане жена, защото и той покорил сърцето ѝ.

Бързият кораб продължил своя път. Радостен, верният Йоханес седнал на кърмата и засвирил на лютня. Изведнъж забелязал, че над главата му закръжили три врани. Той престанал да свири и се заслушал за какво си говорели, защото прекрасно разбирал техния език. А едната от враните казала:

— Ето, младият крал кара кралицата от Златния замък в своето кралство...

— Да — отговорила втората, — но тя още не му принадлежи.

Третата врана се учудила:

— Как така, та нали е на кораба му?

Отново се обадила първата врана:

— И какъв смисъл има? Още щом слязат на брега, към младия крал ще се приближи риж жребец, който кралят ще поиска да възседне. Ако го направи, ще отлети заедно с него и никога вече няма да види прекрасната си невеста.

Тогава втората врана попитала:

— Нима няма никакво спасение?

— О, има. Ако някой друг скочи бързо на седлото, извади пушката, скрита в кобура, и убие жребеца, младият крал ще бъде спасен. Но кой би могъл да знае, пък и да знае, щом каже на краля, мигом ще се превърне в камък от коленете до петите.

А втората врана рекла:

— Аз пък знам и още нещо. Дори и да бъде убит жребецът, младият крал пак няма да бъде с невестата си. Щом влязат в двореца, на златен поднос ще видят сватбената дреха на младоженеца, сякаш изтъкана от злато и сребро. Ако младият крал я облече, целият ще изгори, защото е направена от сяр и смола.

Намеси се и третата врана:

— Нима няма никакво спасение?

— О, има — казала втората. — Ако някой грабне дрехата с ръкавица, хвърли я в огъня и изгори, младият крал ще бъде спасен. Но кой би могъл да знае, пък и да знае, щом каже на краля, мигом ще се вкамени от коленете до самото сърце.

Тогава третата врана рекла:

— А аз знам още повече. Дори и да изгори сватбената дреха, младият крал пак няма да бъде с невестата си. След сватбата, когато започнат танците и веселбата и младата кралица стане да танцува,

изведнъж ще пребледнее и ще падне като мъртва на пода. И ако някой не я вдигне и не изсмуче от дясната ѝ гръд три капки кръв и не ги изплюе, младата невеста наистина ще умре. Но кой би могъл да знае, пък и да знае, щом разкаже на друг, ще се вкамени от главата до петите.

Поговорили си още малко враните и отлетели. А верният Йоханес добре запомнил всичко и много се натъжил. Ако не каже на господаря си за това, което бил чул, ще му се случи нещастieto, предсказано от враните, а ако му каже, ще трябва да заплати за това с живота си. Най-накрая решил: „Ще спася господаря си, дори ако трябва да загина заради него!“

Корабът наближил родния бряг и наистина се случило онова, което предсказала първата врана — към тях се приближил прекрасен риж жребец.

— Тъкмо навреме — зарадвал се кралят, — ще препуснем с него до замъка. Когато понечил обаче да го яхне, верният Йоханес излязъл напред, бързо скочил върху коня, извадил от кобура пушката и застрелял рижия жребец.

— Как може да се застреля такъв прекрасен кон, та той можеше да отведе краля в двореца! — развикали се кралските слуги, защото никак не обичали верния Йоханес.

Но младият крал отговорил:

— Замълчете, не го докосвайте, това е моят най-верен Йоханес. Кой знае, може пък и да е за добро.

Стигнали те в двореца, влезли и що да видят — в средата на голямата зала на прекрасен поднос блестяла сякаш изтъкана от злато и сребро сватбена дреха за младоженеца. Приближил се младият крал и тъкмо понечил да я вземе, верният Йоханес го бутнал, взел с ръкавица дрехата и бързо я хвърлил в огъня, където изгоряла.

Слугите започнали отново да негодуват и се разкрещели:

— Сега пък изгоря сватбената дреха на нашия крал...

Но младият крал казал:

— Кой знае, може пък да е за добро. Не го докосвайте, това е верният ми Йоханес!

Вдигнали сватба за чудо и приказ. Като започнали танците, невестата също станала да танцува, а верният Йоханес не я изпускал от очи и внимателно наблюдавал лицето ѝ. Изведнъж тя пребледняла и

като мъртва паднала на земята. Верният Йоханес мигом се приближил, вдигнал я на ръце, занесъл я в една стая, застанал на колене и изсмукал от дясната ѝ гърда три капки кръв, след което ги изплюл. И начаса младата кралица започнала да диша и бързо се свестила.

Младият крал видял какво се случило, но не могъл да разбере защо верният Йоханес направил всичко това, разгневил се и заповядал да го хвърлят в тъмницата.

На другата сутрин осъдили верния слуга и го повели към бесилото. Когато застанал вече на ешафода, той попитал:

— Всеки осъден има право преди смъртта си да каже последната си дума, мога ли и аз да направя това?

— Да — отговорил кралят, — давам ти това право.

И тогава верният Йоханес казал:

— Аз съм осъден несправедливо, винаги съм ти бил верен — и разказал за онова, което бил чул от трите врани в морето, и че той направил всичко, за да спаси господаря си.

— О, мой верни Йоханес, помилвам те! — възкликнал младият крал. — Свалете го от бесилото!

Но тъкмо казал верният Йоханес последната дума, паднал ничком на земята и начаса се вкаменил.

Голяма мъка налегнала младия крал и невестата му.

— Ах, колко зле се отплатих за такава голяма вярност! — промълвил той и наредил да отнесат вкамененото тяло на предания му слуга в спалнята до леглото. И често, щом погледът му се спирал на каменния Йоханес, заплаквал и си казал:

— Какво ли не бих дал да те съживя, верни ми Йоханес!

Минало време и кралицата родила две момчета близнета. И растели те живи и здрави за радост на всички. Един ден кралицата отишла на църква, а децата останали вкъщи да си играят с младия крал. Погледнал той тъжно каменната статуя, въздъхнал и си казал: „Ех, да можех да те съживя, верни ми Йоханес!“ Този път камъкът проговорил:

— Да, ти можеш да ми вдъхнеш отново живот, ако се согласиш да дадеш най-скъпото си нещо.

Зарадвал се кралят и отвърнал:

— Всичко, което имам на този свят, ще го дам заради теб!

А камъкът промълвил:

— Ако отсечеш със собствените си ръце главите на децата си и ме намажеш с кръвта им, аз ще оживея.

Изплашил се кралят, че трябва да убие любимите си дечица, но си спомнил за голямата вярност на слугата си и това, че верният Йоханес загинал заради него. Грабнал меч и със собствените си ръце отсякъл главите на близнаците си. Намазал с кръвта им камъка и тозчас верният Йоханес се изправил пред него жив и невредим.

— Аз ще възнаградя твоята жертвоготовност — казал верният Йоханес, взел главите на децата, допрял ги до телцата им, намазал раните с кръвта им и те веднага се съживили, започнали да скачат и да си играят, сякаш нищо не е било.

Случилото се още повече зарадвало краля. В този момент той забелязал, че кралицата се връща, и заръчал на верния Йоханес и на двете си деца да се скрият в един голям скрин. Като влязла кралицата, кралят я попитал:

— Помоли ли се в църквата?

— Да — отвърнала тя — и непрекъснато си мислех за верния Йоханес, за това, че заради нас се случи това голямо нещастие.

Тогава кралят ѝ казал:

— Скъпа жено, можем да му върнем живота, но за това трябва да се разделим с двете ни прекрасни дечица и да ги пожертваме.

Пребледняла младата кралица, свило се сърцето ѝ, но отговорила:

— Щом само така можем да го върнем към живота, ще го направим. Безкрайно сме му задължени за неговата вярност.

Много се зарадвал кралят, че и жена му мисли като него, отворил големия скрин и от там излезли усмихнати децата и верният Йоханес.

— Слава Богу, че той вече е спасен и че нашите скъпи дечица са отново с нас.

И ѝ разказал какво се случило. Оттогава всичките заедно заживели щастливо чак до самата си смърт.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.